

Hervantajärven osayleiskaava

Tiivistelmä osayleiskaavaluonnoksista jätetystä palautteesta sekä vastineet palautteeseen.
19.3.2008

Sisällysluettelo

1. YLEISTÄ PALAUTTEESTA.....	3
2. MIELIPITEET	3
2.1 Keskeisimmät mielipiteissä esiin nousseet asiat	3
2.1.1 Kaavoituksen siirtäminen myöhäisempään ajankohtaan tai alueen rauhoittaminen rakentamiselta	3
2.1.2 Aluerajauksien tarkistaminen.....	7
2.1.3 Rakentamisen vaikutukset Hervantajärven vedenlaatuun.....	8
2.1.4 Maankaatopaikan ympäristövaikutukset.....	9
2.1.5 Rakentamisen vaikutukset Hervannan palveluiden riittävyyteen	9
2.1.6 Asuin- ja lomarakennusten kaavamerkintä Hervantajärven rannalla	10
2.2 Mielipiteitä jättäneet tahot	11
2.2.1 Hervannan sosialidemokraattinen yhdistys ry	11
2.2.2 Hervantajärven Sinivuokko ry	11
2.2.3 Hervanta-Seura ry.....	12
2.2.4 Hämäläinen Marjatta, Salin Lempi.....	13
2.2.5 Koivisto Sirpa	14
2.2.6 Koivu Sirpa.....	14
2.2.7 Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.....	15
2.2.8 Rantanen Reijo	16
2.2.9 Sipponen Ari	16
2.2.10 SKP:n Messukylän osasto / SKP:n Tampereen piirijärjestö	17
2.2.11 Suvanto Kari	17
2.2.12 Tampereen hervantalaiset ry	18
2.2.13 Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry., Luonto-Liiton Hämeen piiri ry	18
2.2.14 Nimetön.....	19
3. KAUPUNGIN YKSIKÖIDEN LAUSUNNOT	20
3.1.1 Tampereen aluepelastuslaitos	20
3.1.2 Hyvinvointipalveluiden kehittämissyksikkö	20
3.1.3 Hyvinvointipalvelut / Museopalvelut.....	21
3.1.4 Pirkanmaan maakuntamuseo	21
3.1.5 Viranomaispalvelut / Ympäristöpalvelut.....	21
4. VIRANOMAISTEN LAUSUNNOT	24
4.1.1 Hämeen tiepiiri	24
4.1.2 Pirkanmaan Liitto	25
4.1.3 Pirkanmaan ympäristökeskus	26

1. YLEISTÄ PALAUTTEESTA

Hervantajärven osayleiskaavan luonnosvaihtoehtoja käsiteltiin kaupunginhallituksen suunnittelujaoston kokouksessa 27.5.2007. Luonnokset olivat nähtävillä 31.5.-17.8.2007 välisen ajan. Luonnoksista jätettiin 14 mielipidettä, joissa oli yhteensä lähes 500 allekirjoitusta. Viranomaisilta ja kaupungin eri tahoilta tulleita kannanottoja saatiin kahdeksan.

2. MIELIPITEET

2.1 Keskeisimmät mielipiteissä esiin nousseet asiat

Mielipiteissä nousivat voimakkaimmin esille seuraavat asiat:

- Kaavoitusta on siirrettävä pitkälle tulevaisuuteen, vuoden 2020 jälkeiseen aikaan tai vielä myöhäisempään ajankohtaan.
- Alue on kokonaan rauhoitettava rakentamiselta.
- Aluerajauksia on tarkistettava mm. Makkarajärven ympäristössä ja Salmenkalliontien ja Salinitien välisellä alueella.
- Miten alueen rakentaminen tulee vaikuttamaan Hervantajärven vedenlaatuun?
- Maankaatopaikan ympäristövaikutukset on tutkittava.
- Miten alueen rakentaminen vaikuttaa Hervannan palveluiden riittävyteen?
- Hervantajärven rantojen lomarakentaminen toivottiin enimmäkseen esitettävän kaavassa loma-asuntoalueena (RA).

Näitä asioita koskevat mielipiteet on käsitelty tässä raportissa aiheittain jaoteltuna. Mielipiteisiin on kirjoitettu vastineet. Tämän jälkeen raportissa on käsitelty mielipiteet siltä osin kuin ne ottavat kantaa muihin kuin edellä lueteltuihin asioihin, ja on kirjoitettu vastineet mielipiteisiin. Viimeiseksi raportissa on viranomaisilta ja kaupungin eri tahoilta tulleet lausunnot ja näihin kirjoitetut vastineet.

2.1.1 Kaavoituksen siirtäminen myöhäisempään ajankohtaan tai alueen rauhoittaminen rakentamiselta

Mielipiteiden sisältö:

Kaavoituksen siirtämistä myöhäisempään ajankohtaan tai kaava-alueen rauhoittamista rakentamiselta on esitetty pitkälti samoilla perusteilla, joten nämä asiat on käsitelty tässä tiivistelmässä samassa yhteydessä.

RAKENTAMISTARVE

Kaavoituksen siirtämistä vuoden 2020 jälkeiseen aikaan tai alueen rauhoittamista rakentamiselta on perusteltu mielipiteissä mm. sillä, että kaupungissa on muitakin hyviä, riittävän asuntovarannon varmistavia rakentamisalueita. Muina hyvinä alueina on mainittu mm. Nurmi-Sorila, Niemenranta, Hervannan täydennysrakentamiskohteet (näillä alueilla kaavoitus on käynnissä), Aitolahti, Teisko ja Ruskontien tulevan jatkeen varsi Kangasalla. Hervantajärven alueen rakentamiseen tulisi palata vasta Vuoreksen rakentamisen ja Hervannan keskustan täydennysrakentamisen jälkeen; näiden valmistumisen jälkeen Hervantajärven alueen tarve voitaisiin arvioida uudelleen. Kaupungin väkiluvun kasvu ei myöskään ole luonnonlaki, vaan kaupungin omaan päätökseen perustuva.

VIRKISTYS

Hervanta tarvitsee kävelen tai kevyillä kulkuneuvoilla saavutettavan virkistysalueen samalla tavalla kuin keskustan asukkailla on Kauppi-Niihama. Vuoreksen rakentamisen seurauksena huomattava osa kaupungin eteläpuolen nykyisistä virkistysalueista tuhoutuu. Hervannan viheralueet ovat jo nyt ylikuormitettuja, Hallilan rakentaminen muutti Kanjonin alueen luonnetta ja Vuoreksen rakentaminen tulee entisestään rasittamaan Suolijärven ympäristöä. Mikäli Hervantajärven alue rakennetaan kantakaupungin yleiskaavan tai Hervantajärven osayleiskaavan vaihtoehtojen mukaisesti, tämäkin alue sulkeutuu hervantalaisilta. Lähimetsät, puistot tai ylikuormitetut lenkkipolut eivät tyydytä sitä luonnon läheisyyden tarvetta, joka kaupunkiasukkailla on. Alueen hiljaisuus ja rauha ovat vaarassa osayleiskaavan myötä. Herkkä luonto ei kestä uuden asutuksen mukanaan tuomaa kulutuksen ja häirinnän lisääntymistä. Aluetta käytetään vaeltamiseen, sienestämiseen ja marjastamiseen. Hervantajärven rannoille ei pidä rakentaa; ranta-alueiden on jätävä yleiseen virkistyskäyttöön. Luonnonläheisyys on Hervannan viihtyvyyden olennainen perusta.

LUONTO

Kaava-alue on osa laajempaa itä-länsisuuntaista ja ekologisena vyöhykkeenä etelään jatkuvaa metsäistä aluetta. Hervantajärven alue on tehtyjen selvitysten (maisema- ja ympäristöselvitys, linnustonselvitys, lepakkokartoitus ja Tampereen arvokkaat luontokohteet –teos) perusteella yksi suojeluarvoisimmista alueista Tampereella. Kaava-alueella on useita liitoravan luonnonsuojelulain 49 §:n tarkoittamia pesimä-, ruokailu- ja levähdyspaikkoja. Kantakaupungin maisema- ja ympäristöselvityksen pohjalta myös voi tehdä johtopäätöksiä siitä, että alueen suojelulle olisi perusteita. Kaupungin väite siitä, ettei alueen luonnonsuojelulain mukaiselle rauhoittamiselle ole tarvetta on kyseenalainen mm. siksi, että rauhoitettuja lajeja häviäisi rakentamisen myötä. Alueesta olisi mahdollista luoda uusi, luontotyypeiltään ja lajistoltaan jopa Seitsemisen ja Nuuksion kansallispuistojen tasoinen kansallispuisto. Osayleiskaava-alueelle on ennen kaavoituspäätöstä tehty useita suojeluesityksiä, joista osa on perusteettomasti hylätty 31.5.2005. Ratkaisun perusteena käytettiin riittämättömiä tietoja; mm. Hervantajärvi-Ruskon maisema- ja ympäristöselvitys ei ollut silloin vielä käytettävissä. Vielä käsittelemättömät suojeluesitykset tuleekin ottaa käsittelyyn ja hyväksyä sellaisenaan. Salmenkalliontien ja Siltasten välistä aluetta on esitetty liitettäväksi WWF:n perintömetsäohjelmaan muissa yhteyksissä.

Vanhan metsän indikaattorilintulajeista erityisesti kanahaukka ja huuhkaja vaativat riittävän laajoja yhtenäisiä metsäalueita reviiirukseen ja ovat lisäksi pesimäaikaan erityisen herkkiä häirinnälle. Alueen linnuista seitsemän pesimälajia kuuluu EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeihin ja yksi uhanalaisuusluokituksessa vaarantuneiksi luokiteltuihin lajeihin. Rakentaminen alueelle heikentäisi oleellisesti vanhan metsän lajien elinmahdollisuuksia. Nykyisen kokoisena metsä on riittävän laaja säilyttämään metsissä elävien vaativampienkin lajien elinympäristövaatimuksia. Alueelta on havaintoja myös useista vanhan metsän kääväkäslajeista. Rakentaminen alueelle heikentäisi oleellisesti vanhan metsän lajien elinmahdollisuuksia. Tampereella ei enää nykyisellään ole Hervantajärven alueen kaltaisia yhtenäisiä metsäalueita, joiden eliölajisto olisi yhtä monimuotoinen.

Myös luottamuksen menettäminen kaavoittajaa kohtaan on mainittu perusteluna kaavoituksen siirtämiselle.

Kaavoituksen siirtämistä myöhäisempään ajankohtaan esittivät seuraavat tahot: Hervanta-Seura ry, Hervantajärven Sinivuokko ry, Sirpa Koivu ja Kari Suvanto. Lisäksi siirtämistä esitettiin yhdessä ilman nimeä yleisötilaisuudessa 7.6.2007 jätetyssä mielipiteessä.

Alueen rauhoittamista rakentamiselta esittivät seuraavat tahot: Hervanta-Seura ry, Hervantajärven Sinivuokko ry, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Tampereen Hervantalaiset ry, Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry ja Luonto-Liiton Hämeen piiri ry, Reijo Rantanen, Sauli Siidoroff ja Ari Sipponen.

Vastine ja toimenpiteet:

Vastineessa on kerrottu Tampereen väestönkasvun ja rakentamisen syistä, yleiskaavojen asuntovarannosta ja Hervantajärven alueen virkistys- ja luontoarvoista

VÄESTÖNKASVUN JA RAKENTAMISEN SYITÄ

Tampereen kaupunkiseutu on Suomen voimakkaimmin kasvavia seutuja. Tampereen väkiluku on kasvanut viimeisen 20 vuoden aikana noin 35000 hengellä. Osa prosentuaalisesti suuresta kasvusta selittyy vuonna 1994 voimaan astuneella lakimuutoksella, joka antoi mm. opiskelijoille mahdollisuuden muuttaa opiskelupaikkakuntansa kotikunnakseen. 35000 hengen väestönkasvusta noin 25000 on muuttovoitosta johtuvaa, loput 10000 syntyvyyden enemmyydestä johtuvaa.

Asuntoja vuosina 1985-2004 on rakennettu noin 35000 kappaletta. Asumisväljyys on samana aikana kasvanut noin kuudesosalla: 30m²/asukas → 36m²/asukas ja asuntokunnan keskikoko pienentynyt noin 2,3:sta kahteen henkilöön asuntoa kohti. Käytöstä on poistunut joitain tuhansia asuntoja. Asumisväljyyden kasvu, asuntokuntien keskikoon pieneneminen ja asuntojen poistuma aiheuttavat yhdessä noin puolet rakentamisen tarpeesta ja väestönkasvu toisen puolen.

Muuttovoittoa Tampereen kaupungissa tapahtuu lähes ainoastaan 15-24-vuotiaiden ikäluokassa. Kun muuttovoittoa tutkitaan muuttajien pääasiallisen toiminnan mukaan, voidaan todeta suurimman osan muuttovoittoa tuottavista henkilöistä olevan opiskelijoita. Tulevaisuuden kehityssuuntana on, että vanhusväestön osuus kaupungin ja koko maan väestöstä kasvaa voimakkaasti. Väestönkasvun määrästä pitkälti riippuu, millaiseksi kaupungin ikäjakauma ja aktiiviväestön määrä tulevaisuudessa muotoutuu. Päätös Tampereen asukasluvun kasvun rajoittamisesta olisikin pitkällä tähtäimellä varsin laajasti kaupunkiin ja kaupunkiseutuun vaikuttava päätös ja vaatisi siten seuraukset tiedostavan laajan poliittisen hyväksynnän.

Tampereen ja seutukunnan väestönkasvun ja rakentamisen ennusteita on käsitelty perusteellisemmin osayleiskaavanluonnosten selostuksessa 15.5.2007.

YLEISKAAVOJEN VARANNOT

Kantakaupungin yleiskaavan (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.5.1998) täydennysalueille oli laskettu sijoitettavan 13000 uutta asuntoa. Marraskuussa 2007 näistä noin 5400 asunnon osuudelle ei ollut hyväksyttyjä asemakaavoja. Vuoreksen osayleiskaava-alue oli kantakaupungin yleiskaavassa merkitty selvitysalueeksi. Vuoreksen alueelle on laskettu sijoitettavan yli 6000 asuntoa, joista Tampereen puolelle noin 5000. Tampereen yleiskaavoissa on tällä hetkellä varannot vain vajaan 10 vuoden asuntorakentamista varten ja asemakaavoissa vain kahden vuoden asuntorakentamiseen.

Käynnissä olevista osayleiskaavoista Nurmi-Sorilan alueelle voidaan sijoittaa tämän hetkisen arvion mukaan noin 11000 asukasta. Lielahden Niemenrannan osayleiskaavaluonnokset esittävät alueelle noin 4000 uutta asukasta. Lisäksi keskusta-alueella on tutkittu ja tutkitaan

edelleen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia. Näistä merkittävimpiä ovat Ratina, Tammella ja Santalahti. Keskeneneräisissä yleiskaavahankkeissa on arviolta varantoa noin kymmenen vuoden asuntorakentamisen tarpeisiin.

On tärkeää, että kaupungilla on samanaikaisesti käynnissä useita osayleiskaavahankkeita, joilla suunnitellaan uusia asuntoalueita kaupungin alueelle. Siten vuosittainen rakentamisvolyymi ei ole kiinni mahdollisista viivästyksistä joidenkin hankkeiden toteuttamisaikataulussa. Hervantajärven osayleiskaava on tärkeä osa tätä pienistä palasista muodostuvaa kokonaisuutta, jolla kaupungin kasvua pyritään hallitsemaan. Kaupunkiseudun mittakaavassa tarkasteltuna osayleiskaava-alue sijaitsee kaupunkirakenteellisesti hyvässä paikassa olevan yhdyskuntarakenteen tuntumassa. Alue täyttää hyvin eheyttävän rakentamisen kriteerit sekä kunnallisteknisten liityntöjen, palvelujen hyödyntämisen että joukkoliikenteen näkökulmasta.

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN VIRKISTYSARVOT

Osayleiskaava-alueen virkistysarvo on tiedostettu koko osayleiskaavaprosessin ajan. On myös tiedostettu se tosiasia, että rakentamisen myötä alueen virkistysarvo ei ole enää niin suuri kuin se on nykyään. Väistämättä rakentamisen myötä menetetään joidenkin arvokkaiksi kokemia paikkoja.

Osayleiskaavaluonnoksia laadittaessa on pyritty siihen, että eri puolille kaava-alueita jäisi luonnontilaisen kaltaisia, metsäisiä lähivirkistysalueita, ja että virkistysalueet muodostaisivat toisiinsa yhteydessä olevia kokonaisuuksia. Kaava-alueen itäosaan jää täysin rakentamisen ulkopuolelle jääviä alueita. Rakentamisalueiden rajauksia on tutkittu maastossa ja joissain paikoissa leikkauskuvien avulla siten, että virkistysalueiden kapeimmissa kohdissakaan rakentamista ei juuri havaitisi ulkoilureitiltä. Tällä tavoin osayleiskaava-alueen virkistysalueet olisivat kokemuksellisesti luonnontilaisen kaltaisia niissäkin paikoissa, joissa virkistysalue on todellisuudessa kapeahko. Erityistä huomiota on kiinnitetty ja kiinnitetään jatkossakin länsi-itäsuuntaiseen virkistysreittiin Vuoreksesta tämän alueen kautta Lempäälän ja Kangasalan metsäalueille sekä alueelta pohjoiseen Kaukajärven rantaan.

OSAYLEISKAAVA-ALUEEN LUONTOARVOT

Alueen luonto- ja maisema-arvoja on selvitetty Hervantajärvi-Ruskon maisema- ja ympäristöselvityksen avulla. Eliöstö- ja biotooppiselvityksen maastotyöt tehtiin kesällä 2004, muut osiot kesän 2005 aikana. Maisema- ja ympäristöselvitykseen liittyen tehtiin osayleiskaava-alueen lepakkokartoitus ja Hervantajärven pohjoispuolen linnustonselvitys kesällä 2006. Liitioravatilanne on kartoitettu vuosien 2003, 2004 ja 2006 keväällä. Maisema- ja ympäristöselvitys valmistui marraskuussa 2006.

Maisema- ja ympäristöselvityksessä on todettu, että suunnittelun lähtökohtana tulee olla luonnonoloiltaan arvokkaimpien osakokonaisuuksien säilyttäminen mahdollisimman ehyinä kokonaisuuksina. Kokonaisuuksien ja niiden välisten ekologisten viheryhteyksien säilyttäminen turvaa yksittäisten esiintymien ja laikkujen suojelua paremmin luonnon monimuotoisuuden. Erityistä huomiota selvityksessä on suositeltu kiinnitettäväksi maankaatopaikan ja Viitasenperän välisen laajan alueen, Salinin- ja Salmenkalliontien alueen sekä näiden välisen Hervantajärven ranta-alueen säilymiseen mahdollisimman yhtenäisesti virkistyskäytössä ja luonnontilaisena. Parhaiten nämä tavoitteet ovat toteutuneet vaihtoehdoissa C ja A, ja huonoiten vaihtoehdossa B.

Osayleiskaavaluonnosten vaikutusarvioinnin mukaan suurin osa alueen arvokkaista luontokohteista ja luontoarvoista säilyy. Maisema- ja luontonselvityksessä määriteltujen luonnonoloil-

taan arvokkaimpien kokonaisuuksien pinta-ala pienenee rakentamisen seurauksena, mikä heikentää luontokokonaisuuksien arvoja. Vaikutusten arvioinnissa on arvioitu vaihtoehtojen vaikutusta mm. uhanalaisiin ja rauhoitettuihin kasveihin, liito-oraviin, lintuihin ja lepakoihin. Pussikämmekän kolmesta esiintymästä yksi sijoittuu rakentamiseen osoitetulle alueelle. Valokolehdokin 28:sta kasvupaikasta A:ssa ja C:ssä häviää 2 kasvupaikkaa ja B:ssä 7. Tämä ei vaaranna lajin säilymistä alueella. Mikään vaihtoehto ei merkittävästi heikennä liito-oravan asemaa alueella. Joidenkin lintulajien (kanahaukka, varpuspöllö, pohjantikka) osalta maankäytön muutokset todennäköisesti johtavat lajien siirtymiseen alueelta. Vaihtoehto B heikentää Majarannan alueen lepakkokeskittymää. Muilla vaihtoehdoilla ei ole haitallisia vaikutuksia. Hervantajärven alueen rakentaminen ja ihmisen lisääntyvä läsnäolo heikentävät suurten lajien, lähinnä hirvien osalta kaupunkiseudullisen ekologisen yhteyden toimivuutta Särkijärven suuntaan. Yhteys on kuitenkin toimiva pienten ja keskikokoisten eläinten kannalta.

Tehtyjen selvitysten perusteella voidaan todeta, että alue on kyllä luonnon puolesta arvokas, mutta kaupunki ei silti näe tehtyjen selvitysten eikä osayleiskaava-alueuunnosten vaikutusarvioinnin pohjalta perusteita alueen rauhoittamiselle esim. luonnonsuojelulain perusteella. Osayleiskaavaehdotusta laadittaessa arvioidaan ratkaisujen vaikutusta virkistykseen ja eri lajien säilymiseen alueella ja tehdään mahdollisuuksien mukaan aluerajaukset tältä pohjalta. Luonnon ja virkistykseen kannalta on paras osayleiskaava-alueuunnos C.

2.1.2 Aluerajauksien tarkistaminen

Mielipiteiden sisältö:

Suurin osa aluerajauksien tarkistamista esittävästä mielipiteistä keskittyy kolmeen alueeseen osayleiskaava-alueella: Hervantajärven rantoihin, Makkarajärven ympäristöön ja ns. Hervantajärven pohjoisrantaan, eli alueeseen uimarannan ja Ruskontien välissä.

Makkarajärven ympärille on jätettävä leveämpi suojavyyhyke kuin vaihtoehdossa C on osoitettu; 200 metriä olisi sopiva vyyhyke. Osassa mielipiteistä ei ole ehdotettu sopivaa suojavyyhykkeen leveyttä, mutta on todettu vaihtoehto C:ssä rakentamisen tulevan liian lähelle Makkarajärveä.

Ns. Hervantajärven pohjoisrannan säilyttäminen mahdollisimman laajana luonnonmukaisena virkistysalueena on toivottavaa hervantalaisten ja Salinintien varren asukkaiden ja kesäasukkaiden kannalta. Vaihtoehto C:ssä virkistysalue Salinintien pohjoispuolella jää rakentamisen reunavaikutuksen vuoksi aivan liian pieneksi sekä alueen lajistolle että asukkaille. Ilmastonmuutoksen vaikutuksesta lisääntyvät myrskytuulet kaatavat herkästi ohuen metsäkaistaleen, ja siis tuhoaisivat arvokkaan luontoalueen. Kaavoitus on siten uhanalaisiin lajeihin vaikuttavana luonnonsuojelulain 49 §:n vastainen. Osassa mielipiteistä on esitetty, että Hervantajärven pohjoisrannan pientalovaltainen asuntoalue (AP) vaihtoehdossa C muutettaisiin virkistysalueeksi ja sen itäpuolella oleva kerrostalovaltainen asuntoalue (AK) pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi. Osassa mielipiteistä on todettu, että Salmenkalliontien länsipuolelle ei pidä osoittaa rakentamista lainkaan.

Yleisesti aluerajauksista on todettu, että arvokkaat luontokohteet eivät säily vain sillä, että suoraan niiden päälle ei rakenneta. Linnun pesäpuu lakkaa olemasta linnun pesäpuu, jos sen viereen rakennetaan talo ja toiselle puolelle katu. Missään luonnosvaihtoehdossa luonto- ja viherkäytävät Kaukajärven ja Suolijärven suuntaan eivät ole sen suuruisia, että niillä olisi todellisuudessa merkitystä. Kaavoittaja ei ole missään vaihtoehdossa huomionnut maisema- ja ympäristöselvityksen merkitystä maankäyttövaihtoehtoihin. Alueelle hiljattain rakennettuja opastein varustettua luontopolkua ei ole otettu huomioon kaava-alueuunnoksissa.

Vastine ja toimenpiteet:

Aluerajauksissa on otettu huomioon maisema- ja ympäristöselvityksen tulokset ja suositukset suunnittelulle, joskin luonnosvaihtoehto B:n maankäytön osoittaminen Hervantajärven rannoille oli vastoin selvityksen suosituksia. Vaihtoehdon B rantarakentamisesta luovutaan osayleiskaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä. Luontopolkua suunniteltaessa ja tehtäessä on ollut tiedossa Hervantajärven kaavoituksen keskeneräisyys, joten jo polkua tehtäessä on ollut tiedossa, että polun linjaus saattaa tulevaisuudessa muuttua.

Aluerajauksia tutkitaan tarkemmin osayleiskaavaehdotusta laadittaessa. Aluerajauksia määriteltäessä otetaan jatkossakin huomioon luonto-, virkistys- ja maisema-arvot.

2.1.3 Rakentamisen vaikutukset Hervantajärven vedenlaatuun

Mielipiteiden sisältö:

Hervantajärvi tuskin säilyy puhtasvetisenä rakentamisen jälkeen. Maankäytön vaikutus Hervantajärveen tulee kokonaan pilaamaan sen valuma-alueen pienvesistöt ja sen seurauksena järven vedenlaadun sekä virkistysarvot. Osayleiskaava-alueen maaperä on kauttaaltaan kohutuullisen ohuen moreenimaalajin peittämä, jolloin on mieletöntä ryhtyä vaihtamaan maata, saatikka räjäyttämään lähellä olevaa kalliota hulevesijärjestelmän vuoksi. Lisäksi on kokonaan jätetty kertomatta ojien varteen tai rannoille tulevat jätevedenpumppaamot, jotka vaarantavat vesistön ylimmän altaan vedenlaadun. Hydrologinen selvitys on puutteellisesti laadittu. Hulevesisuunnittelua ei voi jättää asemakaavavaiheeseen, koska hulevesisuunnittelun merkitys maankäyttöön on olennainen.

Vastine ja toimenpiteet:

On selvää, että ilman hulevesien hallintatoimenpiteitä rakentaminen tulisi vaikuttamaan haitallisesti Hervantajärven vedenlaatuun, joten hulevesien hallintatoimet ovat välttämättömiä. Hervantajärven hydrologisessa selvityksessä 14.9.2006 on esitetty lukuisia tapoja, jotka kaavasuunnittelussa on otettava hulevesien hallintatoimenpiteiden osalta huomioon. Tällaisia toimenpiteitä ovat hulevesimäärien minimointi, alueelliset käsittelymenetelmät (kosteikot) ja hulevesien paikallinen imeyttäminen. Jokaisesta näistä on esitetty tapoja, joilla toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Alueelliset hallintamenetelmät suositellaan toteutettavaksi ennen varsinaisten rakennustöiden alkua. Tällöin kosteikoilla voidaan estää rakentamisesta aiheutuvan sedimenttikuormituksen kulkeutumista merkittäviin luontokohteisiin ja Hervantajärveen. Hulevesien hallintamenetelmien avulla alueelta purkautuvan pintavalunnan kontrolloiminen on hydrologisen selvityksen mukaan mahdollista siten, että virtaamassa ja veden laadussa ei tapahdu merkittäviä muutoksia huonompaan suuntaan.

Jätevedenpumppaamot ovat jatkuvan reaaliaikaisen valvonnan piirissä. Käyntihäiriön sattuessa hälytys tulee välittömästi ja ongelma korjataan.

Osayleiskaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä alueelle tehdään hulevesisuunnitelma. Suunnitelman tulokset otetaan huomioon kaavakartalla, kaavamääräyksissä ja toimenpidesuosituksina kaavaselostuksessa.

2.1.4 Maankaatopaikan ympäristövaikutukset

Mielipiteiden sisältö:

Maankaatopaikkaa on täytetty valvomatta, luvattomasti ja sinne kuulumattomin ympäristölle vaarallisin ainein. Valumilla on vaikutuksensa alapuoliseen vesistöön, muun muassa Hervantajärven uimarantaan. Maankaatopaikkaa on käytetty toimenpiteisiin, jotka lintujen pesimis- ja nisäkkäiden lisääntymisaikaan aiheuttivat voimakasta melua häiriten luontokappaleiden ja asukkaiden elämää.

Luvattuja selvityksiä maankaatopaikan osalta ei ole tehty, vaikka sen tilanne vaikuttaa olennaisesti sekä Huppionmäen kaavaan, lisäksi erityisesti nyt Hervantajärven osayleiskaava-alueeseen ja ennen kaikkea Hervantajärveen. Asukkailla on valokuvia ja muita dokumentteja siitä, että maankaatopaikkaa on täytetty valvomatta, luvattomasti ja sinne kuulumattomin ympäristölle vaarallisin ainein vuodesta 1995 alkaen. Myrkkymaastoon ei voi rakentaa ja tulevaisuuden uhkana on lisäksi valumien vaikutukset alapuoliseen vesistöön, muun muassa Hervantajärven uimarantaan.

Maankaatopaikan rajaaminen osayleiskaava-alueen ulkopuolelle on tehty salailevasti; asiasta mm. ei informoitu kaupunginhallituksen suunnittelujaostoa. Maankaatopaikka ja sen lupaprosessi on tutkittava Keskusrikospoliisilla ja Suomen ympäristökeskuksen valvonnassa metrin rasterilla pohjaan asti. Alueesta on laadittava jälkikäteen yva-menettelylain mukainen ympäristövaikutusten arviointi yleiskaavoituksen olennaisena osana. Kaikki alueelle tuodut lastien kuormakirjat sekä niiden kirjanpito on tutkittava ja esiteltävä avoimesti osallisryhmälle. Listauksen ulkopuoliset kuormat on kaikki selvitettävä. Saatua tulos on julkistettava osayleiskaavoituksen osana. Koska selvitysten tulos on tiedossa ennakkoon, maankaatopaikka on ennallistettava alkuperäiseen tasoon ja laatuun.

Vastine ja toimenpiteet:

Maankaatopaikan alue siirrettiin Hervantajärven osayleiskaava-alueesta viereiseen asemakaava-alueeseen siksi, että asemakaavassa alueen käyttö ratkaistaan nopeammin ja tarkemmin kuin osayleiskaavassa. Alueen käyttöä suunnitellaan käynnissä olevassa Ruskon maanvastaanottoaikaan käyttö- ja maisemointisuunnitelman yhteydessä. Suunnitelman yhteydessä on selvitetty myös alueen maaperän laatua. Selvitysten tuloksia käytetään apuna suunniteltaessa alueen käyttöä tarkemmin. Maanvastaanottoaikaan käyttö- ja maisemointisuunnitelmaa viedään eteenpäin samanaikaisesti viereisten asemakaavojen laatimisen kanssa.

2.1.5 Rakentamisen vaikutukset Hervannan palveluiden riittävyyteen

Mielipiteiden sisältö:

Hervannan palveluiden riittävyys on jo nyt ongelmana. Ongelmia on ainakin päivähoito-, koulu- ja lääkäripalveluissa. Jo nyt suuri osa hervantalaisista joutuu käymään omalääkäriinsä vastaanotolla keskikaupungilla. Hervantajärven alueen rakentaminen lisää näitä ongelmia entisestään. Vai onko tarkoitus, että uudet asukkaat ovat ns. parempaa väkeä, joilla on varaa ja halua käyttää yksityisiä palveluita?

Vastine ja toimenpiteet:

Hervantajärven alueen rakentamisen vaikutuksia palveluiden riittävyyteen on arvioitu osayleiskaavaluonnosten vaikutusarvioinnin yhteydessä. Tällöin otettiin huomioon myös muiden Hervannassa ja sen ympäristössä käynnissä olevien kaavahankkeiden vaikutus palveluiden riittävyyteen. Päivähoitopalveluiden järjestämisestä on saatu tarkempaa tietoa hyvinvointipalveluiden kehittämissyksikön lausunnossa. Palveluiden riittävyyttä tutkitaan uudelleen vielä osayleiskaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä.

Luonnosvaihtoehdoissa A ja C on erilaisten asuntotyyppien (kerrostalot, pientalot) avulla pyritty siihen, että alueen asuntokanta olisi monipuolinen, mikä mahdollistaa myös monipuolisen väestörakenteen muodostumisen alueelle. Asuntotyyppijakaumaan palataan osayleiskaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä.

2.1.6 Asuin- ja lomarakennusten kaavamerkintä Hervantajärven rannalla

Mielipiteiden sisältö:

Vaihtoehdossa C esitetty merkintä ra (Alueen osa, jolla ovat asuin- ja lomarakennukset voidaan säilyttää. Uuden asuin- tai lomarakennuksen rakentaminen ei ole sallittua.) virkistysalueen osana ei ole oikeudenmukainen merkintä. ”Pikku-ra” kantakaupungin alueen yleiskaavoissa koskee kaikkiaan ehkä 140 kiinteistönomistajaa ja vastaa kaupungin kahden-kolmen vuoden omakotitonttutuotantoa. Merkintä ra on muutettava loma-asuntoalueeksi (RA).

Vastine ja toimenpiteet:

Kaupunginhallituksen suunnittelujaosto on päättäessään 28.5.2007 asettaa osayleiskaavaluonnokset nähtäville päättänyt, että se pitää luonnosvaihtoehdoista toteuttamiskelpoisimpana vaihtoehtoa C mm. sellaisella täsmennyksellä, että rannalla sijaitseville rakennuksille tulee vahvistaa olemassa olevien rakennusoikeuksien suuruinen pysyvä rakennusoikeus.

Kevään ja kesän 2007 aikana on kehitetty yhteistyössä päättäjien kanssa ra-merkinnän korvaavaa merkintää erityisesti Kauppi-Niihaman osayleiskaavaa varten. Tässä yhteydessä on päädytty esittämään ra-alueiden poistamista osayleiskaavoista ja virkistysaluemääräysten kehittämistä siten, että alueella olevat asuin- ja lomarakennukset voidaan säilyttää ja niitä voidaan kehittää. Tällaista määräystä voidaan käyttää myös Hervantajärven osayleiskaavaehdotuksessa.

Pikku-ra merkinnän lainmukaisuus on todettu korkeimman hallinto-oikeuden päätöksissä, joissa Tampereen kantakaupungin yleiskaavan (KHO 20.11.2002) ja Vuoreksen osayleiskaavan (KHO 27.9.2006) vahvistamispäätöksistä jätetyt valitukset on hylätty.

2.2 Mielipiteitä jättäneet tahot

2.2.1 Hervannan sosialidemokraattinen yhdistys ry

Mielipiteen sisältö:

Yhdistys pitää vaihtoehtoa C parhaana, mikäli alueelle pitää rakentaa. Yhdistys toteaa, että rakentamisessa on otettava huomioon seuraavat luontokohteet:

- vanhat metsät
- Viitastenperän ja Makkarajärven luonnon monimuotoisuus ja sen alueen arvo Hervannan ja rakennettavan Vuoreksen alueen asukkaille.
- Lisäksi on huomattava, että alue on erittäin hyvä kohde koulujen luonnontieteen opetukseen. Samoin päiväkotien lasten kohteeksi luontoon tutustumiseen ja oppimiseen.
- Alueeseen liittyy etelässä Koukkurahkan suoalue, mikä yhdessä Makkarajärven ja Hervantajärven alueen kanssa muodostaa liikunta- ja retkeilyalueen. Alueen merkitys virkistytymiseen kasvaa entistä suuremmaksi sitä mukaa kuin Ruskontien varteen ja Vuorekseen tiivistetään rakentamista.

Vaihtoehto C on myös edullisin rakentamisen kannalta ottaen huomioon vesi- ja viemäriverkoston sekä katujen rakentamisen.

Vastine ja toimenpiteet:

Osayleiskaavaehdotus työstetään vaihtoehtoa C kehittämällä ja aluerajauksia tarkistaen. Mielipiteessä esitetyt asiat otetaan huomioon osayleiskaavaehdotusta laadittaessa mahdollisuuksien mukaan.

2.2.2 Hervantajärven Sinivuokko ry

Tilan Rn:o 2:113 (Salinintie 44) vuokralainen
Simo Järvinen

Mielipiteen sisältö:

Mikäli osayleiskaava-alueita ei voida rauhoittaa luonnonsuojelullisin perustein, on Hervantajärven osayleiskaavoitusta siirrettävä 15-20 vuodella eteenpäin.

Yhdistys ottaa kantaa suoja-alueisiin tärkeiden luontokohteiden ympärillä ja luonto- ja viherkäytävien leveyteen. Yhdistys esittää vaihtoehtoisia rakentamisalueita, mikäli kaupunki haluaa kasvattaa väkilukua. Vaihtoehdon C ra-merkintä ei ole hyvä ratkaisu. Lisäksi yhdistys on huolissaan rakentamisen vaikutuksesta Hervantajärven vedenlaatuun ja Hervannan palveluiden riittävyteen.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

2.2.3 Hervanta-Seura ry

Esko Vuoristo, Arvo Saarni

Mielipiteen sisältö:

Nähtävillä olleet kolme luonnosvaihtoehtoa tulee hylätä ja kaavoituksen pohjaksi on otettava suojeluvaihtoehto, mikäli kaavoitusta ei siirretä yli vuoden 2020.

Seura esittää luonto- ja virkistysarvoihin vedoten, että alue on rauhoitettava kokonaan rakentamiselta. Maankäytön vaikutus tulee kokonaan pilaamaan Hervantajärven vedenlaadun. Alueen lomarakennukset on merkittävä kaavaan merkinnällä RA; loma-asuntoalue.

Hervanta-Seura ry esittää, että osayleiskaavoitusta on tehty ilman riittävää vuorovaikutusta osallisten kanssa. Aiemmin esitettyihin kirjallisiin ja suullisiin mielipiteisiin ei ole vastattu. Osallisyhmän kokousten muistiot ovat salailevia, väärennetyjä tai osallismielipiteen kannalta riittämättömästi laadittuja. Osallisyhmän kanssa ei kokoonnuttu 26.10.2006 jälkeen, eikä sitten annettu mahdollisuutta yhteiseen suunnitteluun ja vuorovaikutukseen ennen nähtäville asetettavien luonnosten käsittelyä. Osallisten oikeuksia on rajattu myös jo päätettäessä osayleiskaavatyön aloittamisesta 4.10.2004 ja alustavista tavoitteista 27.2.2006. Näiden lisäksi mielipiteessä on mainittu lukuisia muitakin asioita, joissa seura näkee toimitun osallisten kannalta väärin.

Ennen osayleiskaavaluonnosten käsittelyä tullut valtioneuvoston tekemä Pirkanmaan 1. maakuntakaavan vahvistuspäätöskään ei vaikuttanut suunnitteluun, vaikka siihen olisi ollut aihetta.

Kaupunginhallituksen suunnittelujaosto, kaavaluonnosten esittelijä ja yleiskaavoituksen organisaatio rikkovat monin kohdin vuoden 1994 Aalborgin sitoumuksia melkein heti, kun se oli tullut keväällä 2007 kaupunginvaltuustossa hyväksytyksi. Sitoumusten sisältöä ei ole ollenkaan luettu tai sitten ymmärretty.

Yleiskaava-alueesta laaditut selvitykset ovat puutteellisia. Maisema- ja ympäristöselvityksen tuloksia ei ole huomioitu missään luonnosvaihtoehdossa.

Näiden lisäksi mielipiteessä on mm. esitetty epäilyjä ministeriön ja hallinto-oikeuksien jäsenten ennakoasenteellisuudesta, lahjomisesta ja lahjuksien ostopaikkien ja virkamiesten harjoittamasta virka- ja ympäristörikoksen peittelystä. Osayleiskaavasta vastaavia henkilöitä esitetään erotettaviksi. Osayleiskaavoitus on ajautunut pahaan umpikujaan teknisesti ja juridisesti prosessin sisältäessä lukuisia epäilyjä lainvastaisuuksista ja virkarikollisuudesta. Osallisilla on valmius keskustella kaavoituksesta kaupunginjohdon kanssa.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on enimmäkseen vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Osallisyhmän kanssa järjestettiin ensimmäinen kokous 27.4.2006. Etelä-Hervannan koululla pidettiin 18.5.2006 kaikille avoin yleisötilaisuus Hervantajärven kaavan lähtökohdista. Osallisyhmän kanssa järjestettiin maastoretki osayleiskaava-alueelle 19.6.2006. Osallisyhmän kokouksessa 26.10.2006 käsiteltiin alustavia osayleiskaavaluonnoksia. Osallisyhmän jäseniltä pyydettiin myös kirjallisia mielipiteitä alustavista luonnoksista 17.11.2006 mennessä. Asukasyhdistys Tampereen hervantalaiset järjesti lisäksi asukastilaisuuden Hervannassa käynnissä olevista kaavahankkeista 14.1.2007. Tilaisuudessa oli kutsuttuina mukana myös Her-

vantajärven osayleiskaavan suunnittelusta vastaavia henkilöitä. Osayleiskaavaluonnosten nähtävillä olo ja sen aikana saadut mielipiteet ovat tärkeä osa vuorovaikutusprosessia. Luonnosten nähtävillä olon alussa 19.6.2007 järjestettiin myös kaikille avoin yleisötilaisuus. Siten osalliset ovat päässeet vaikuttamaan osayleiskaavoituksen etenemiseen sen eri vaiheissa.

Hervantajärven hydrologinen selvitys (14.9.2006), lähtökohtaraportti (25.9.2006) ja raportti suunnitteluvaiheet ja saatu palaute (25.9.2006) on lähetetty osallisryhmälle 9.10.2006, Hervantajärvi-Rusko maisema- ja ympäristöselvitys 22.12.2006, kaupunginhallituksen suunnittelelujaooston 28.5.2007 käsittelemä materiaali 25.5.2007, lepakko- ja linnustoselvitykset 14.6.2007 ja arkeologinen selvitys 14.3.2008.

Osallisryhmän kokousten muistiot on tehty kokousten kulun mukaisina ja muistioihin on tehty ne korjaukset, jotka on selvästi pystytty yksilöimään. Kaavan valmistelijoiden toimintaa ohjaavat MRL:n säännökset, jotka vuorovaikutuksen järjestämisen osalta ovat väljät. Vuorovaikutusmenettelyjä erityyppisissä kaavatoissa on kehitetty ja kehitetään edelleen.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavan vahvistamisen jälkeen käytiin neuvottelu Pirkanmaan Liiton kanssa 18.4.2007. Pirkanmaan Liitto totesi, että se ottaa virallisesti kantaa Hervantajärven osayleiskaavaan antaessaan lausunnon kaavasta. Neuvottelussa todettiin kuitenkin, että tässä vaiheessa kaikki luonnosvaihtoehdot voidaan nähdä pääsääntöisesti maakuntakaavan tavoitteiden mukaisina ja voidaan siten asettaa nähtävillä. Liitto totesi, että mikäli luonnosvaihtoehto B otettaisiin jatkokehittelyn pohjaksi, ehdotettua rantarakentamista tultaisiin tarkastelamaan tarkemmin. Lausunnossaan 14.8.2007 osayleiskaavaluonnoksista Pirkanmaan maakuntahallitus päätti esittää, että osayleiskaavasunnittelun eteenpäin vientiä puolletaan ensisijaisesti vaihtoehtojen A tai C periaatteiden pohjalta.

Aalborgin sitoumukset rakentuvat kymmenen kestävän kehityksen teeman ympärille. Teemat kattavat kestävän kehityksen laajasti yhteisten luonnonvarojen suojelusta kuntalaisten terveyden edistämiseen sekä paikallisen talouden tukemiseen. Tampere voi valita teemoista ne, jotka ovat sen kehityksen kannalta keskeisimmät. Näiden teemojen edistämiseksi Tampere asettaa omat tavoitteensa kaupunkistrategiaan. Kaupunkistrategian tavoitteiden lisäksi teemoja edistetään erilaisten kehityshankkeiden ja ohjelmien avulla.

Erityisesti yleiskaavatyön arviointiin on mm. valmisteilla kestävän kehityksen työkalu, jonka avulla on tarkoitus arvioida laadittuja vaihtoehtoja osana kaavan vaikutusten arviointia kestävän kehityksen näkökulmasta.

2.2.4 Hämäläinen Marjatta, Salin Lempi

Tilan Suvirinne Rn:o 2:126 (Salinintie 16) kiinteistöyhtymän osakkaita
Mielipiteen esittäjät omistavat yhteensä $\frac{3}{4}$ kyseisestä tilasta/kiinteistöstä.

Mielipiteen sisältö:

Suvirinteen länsipäästä on huomattava osa merkitty virkistysalueeksi. Suvirinne on kaavaluonnosalueella ainoa yksityisomistuksessa oleva kiinteistö, jonka pinta-alaa on ehdotuksessa virkistysaluemerkinnällä radikaalisti pienennetty, eikä maanomistajia siten ole kohdeltu tasapuolisesti. Majarantaan on merkitty muista poikkeava rakennusoikeus. Aiemmissa vaiheissa tätä on perusteltu Majarannan suuremmalla koolla (1,5 ha). Suvirinteen koko on kuitenkin yli 2 ha:n kokoinen, mikä on jatkossa otettava huomioon alueelle myönnettäviä [pientalojen] rakennusoikeuksia määrättäessä.

Mikäli alue edelleen määrätään ra-alueeksi, tulee mielipiteen esittäjillä olla käyttöoikeus koko omistamaansa alueeseen.

Vastine ja toimenpiteet:

Hervantajärven ranta-alueella luovutaan ra-merkinnästä ja virkistysaluemerkintää kehitetään siten, että alueella olevat asuin- ja lomarakennukset voidaan säilyttää ja niitä voidaan kehittää.

2.2.5 Koivisto Sirpa

Mielipiteen sisältö:

Entisen Postipankin alue tulee kaavoittaa ja rakentaa ennen kuin Hervantajärven osayleiskaava-alue toteutuu. Suunnittelun jatkaminen vaihtoehtojen C pohjalta on paras vaihtoehto tietyin muutoksin. Hervantajärven pohjoisrannan pientalovaltainen asuntoalue (AP) muutettaisiin virkistysalueeksi ja kerrostalovaltainen asuntoalue (AK) pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi. Lähipalveluiden aluetta mielipiteen esittäjä ehdottaa sijoitettavaksi toiseen paikkaan. Ruskontien pohjoispuolisen alueen osittainen rakentaminen tulisi tutkia, ra-merkintä on säilytettävä. On varauduttava katuraitiotien väyliin. Luontoarvot on säilytettävä, ranta-alueita ei saa rakentaa ja Hervantajärven vedenlaatu on turvattava hyvänä.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on enimmäkseen vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Erillisestä lähipalveluiden alueesta (PL) luovutaan osayleiskaavaehdotuksen yhteydessä. Kerrostalovaltaisen asuntoalueen kaavamääräys kehitetään sellaiseksi, että asemakaavoituksen yhteydessä alueelle on mahdollista osoittaa tilaa myös palveluille.

2.2.6 Koivu Sirpa osallisryhmän jäsen

Mielipiteen sisältö:

Esillä olevat luonnosvaihtoehdot A, B ja C tulee hylätä ja siirtää kaavoitusta yli vuoden 2020.

Mielipiteen esittäjä perustelee kaavoituksen siirtämistä virkistys- ja luontoarvoihin vedoten. Virkistysalue jää liian kapeaksi sekä alueen lajistolle että asukkaille. Maankaatopaikka on uhka ympäröivälle luonnolle ja mm. Hervantajärven uimarannalle, ja siksi maankaatopaikasta on tehtävä kiireellinen yva-menettelylain mukainen selvitys.

Hervantajärven osayleiskaavaluonnoksissa ei ole huomioitu valtioneuvoston vahvistamaa Pirkanmaan 1. maakuntakaavaa.

Luonnoksissa ei ole otettu huomioon asukkaiden kommentteja. Osallisryhmää ei ole kuultu ollenkaan kaavan valmistelussa ja tavoitteiden asettelussa. Ryhmää ei kutsuttu ollenkaan koolle 26.10.2006 jälkeen, joten osalliset eivät ole päässeet käsittelemään luonnoksia ajoissa eivätkä siis päässeet vaikuttamaan niihin.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on enimmäkseen vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavan vahvistamista koskevaan osioon on vastattu Hervanta-Seuran vastineessa.

Vuorovaikutus kaavatyössä on kuvattu Hervanta-Seuran vastineessa.

2.2.7 Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry.

Mielipiteen sisältö:

Yksikään osayleiskaavaluonnoksista ei ole nykyisessä muodossaan toimiva ja riittävästi alueen luontoarvot huomioiva. Yhdistys vastustaa voimakkaasti alueelle rakentamista. Suunnittelua tulee jatkaa niin, että Ruskontien eteläpuoliset alueet varataan jatkossakin virkistyskäyttöön ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun.

Yhdistys esittää alueen suojelua luonto- ja virkistysarvoihin vedoten. Mielipiteessä on kerrottu mm. lintujen elinympäristöään kohtaan osoittamista vaatimuksista.

Siltä varalta, että alueelle kuitenkin rakennetaan, on mielipiteessä käyty läpi ongelmakohtia myös luonnosvaihtoehdoittain. Mielipiteessä on jo aiemmin mainittujen (ns. Hervantajärven pohjoisrannan rauhoittaminen rakentamiselta, riittävä suojavyöhyke Makkarajärven ympärille) lisäksi mainittu seuraavat parannusehdotukset:

- Asuntoalueiden sisään jäävät liito-oravan elinpiirit tulee merkitä suojelumerkinnällä (Ve B).
- Kaikki tärkeimmät pienvaluma-alueet on säilytettävä rakentamattomina suojavyöhykkeineen.
- Hulevesirakenteet eivät saa turmella arvokkaita elinympäristöjä.
- Lehdot, vanhat metsät, liito-oravan elinalueet sekä linnustollisesti ja kasvistollisesti arvokkaimmat alueet on jätettävä rakentamisen ulkopuolelle riittävän leveine suojavyöhykkeineen.
- Arvokkaat kohteet on suojattava kaavamerkinnöillä.
- Rakentamisesta johtuvien haittojen (melu, ympäristön kuluminen, häirintä, hulevedet) vähentämiseksi rakentamisen on pysyttävä mahdollisimman kaukana arvokkaista luontokohteista ja eliölajeista. Myöskään alueelle ajateltu asukasmäärä ei saa nousta yli 1500:n.

Kaavavaihtoehdot ovat ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n kanssa, jossa määritellään, mitä yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon. Luonnokset eivät täytä vaatimuksia ympäristöhaittojen vähentämisestä, rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimisesta eivätkä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä.

Kaavoitusprosessi on ollut ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n kanssa. Kyseisessä pykälässä on määräyksiä siitä, miten kaavoituksen lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista on tiedotettava kaavaa valmisteltaessa ja miten osallisilla on oltava mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja arvioida kaavoituksen vaikutuksia. Yhdistys toteaa, ettei kaikkia osallisia ole kuultu. Tällaisia osallisia ovat mm. maanomistajat ja järven asukkaat Lempäälän ja Kangasalan kuntien puolella. Kaava olisikin pitänyt toteuttaa yhteistyössä vieruskuntien kanssa.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on enimmäkseen vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Hulevesisuunnitelmassa otetaan huomioon myös arvokkaat luontokohteet. Tarpeen mukaan kaavassa esitetään suojeluun liittyviä merkintöjä. Alueen tavoiteltava asukasmäärä on kaupungin näkemyksen mukaan selvästi suurempi kuin 1500, koska suuremman asukasmäärän myötä alueelle saataisiin myös palveluita.

On selvää, että rakennettaessa uutta asuntoaluetta aina menetetään joitain virkistykseen ja luontoon liittyviä arvoja. Vaihtoehtoja luotaessa on kuitenkin otettu huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n määräykset yleiskaavan sisältövaatimuksista. Suunnitteluratkaisuissa on otettu huomioon ympäristöhaittojen vähentäminen. Arvokkaita luontokohteita jää rakentamisen alle kaikissa vaihtoehdoissa, mutta suurin osa luontoarvoista kuitenkin säilyy. Hulevesien mahdollisia haittavaikutuksia voidaan lieventää mm. kosteikkojen ja lammikkojen avulla. Kortteleiden sijoittamisessa on otettu huomioon maisemalliset tekijät sekä luonnonarvojen vaaliminen. Eniten muutoksia aiheuttaa vaihtoehto on B, jossa rannoille osoitetaan uutta pientalo-asutusta. Vaihtoehdon B esittämää rantarakentamista ei tutkita kaavaehdotuksen yhteydessä.

Kaavan vuorovaikutus on kuvattu Hervanta-Seuran vastineessa. Osayleiskaavatyön aloittamisesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olosta sekä luonnosvaihtoehtojen nähtävillä olosta on ilmoitettu kuulutuksilla kaupungin tiedotuslehdissä, joista osa ilmestyy koko kaupunkiseudun alueella ja laajemminkin. Kuulutusten lisäksi paikkakunnan lehdissä on ollut runsaasti kirjoituksia aiheesta. Kaavan valmisteluun liittyvä aineisto on nähtävillä myös kaupungin internet-sivuilla.

2.2.8 Rantanen Reijo

Mielipiteen sisältö:

Mielipiteen esittäjä toteaa, että kaikki luonnosvaihtoehdot ovat kelvottomia ja esittää vaihtoehtoisia rakentamisalueita osayleiskaava-alueen ulkopuolelta. Mielipiteen esittäjä on myös huolissaan alueen rakentamisen vaikutuksesta julkisten palveluiden riittävyteen.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

2.2.9 Sipponen Ari

Mielipiteen sisältö:

Mielipiteen esittäjä huomauttaa siitä, että nollavaihtoehto puuttuu luonnosvaihtoehdoista.

Vastine ja toimenpiteet:

Syitä alueen rakentamiselle on käsitelty jo aiemmin tässä raportissa. Kaupunki pitää Hervantajärven osayleiskaavoituksen 0-vaihtoehtona kantakaupungin yleiskaavan vahvistunutta maankäyttöä. Siinä osayleiskaava-alueelle on laskettu sijoittuvan noin 2000 uutta asukasta.

2.2.10 SKP:n Messukylän osasto / SKP:n Tampereen piirijärjestö

Tilan Rn:o 2:113 (Salinintie 44) omistaja

Sauli Siidoroff, osallisryhmän jäsen

Mielipiteen sisältö:

Mielipiteen esittäjä toteaa luonto- ja virkistysarvoihin vedoten, että alue on rauhoitettava kokonaan rakentamiselta. Nykyisten ranta-asukkaiden oikeudet korjata ja rakentaa on kuitenkin turvattava.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

2.2.11 Suvanto Kari

Tilan Salmenkallio, Rn:o 5:75 (Salmenkalliontie 87) omistaja

Mielipiteen sisältö:

Mielipiteen esittäjä toteaa, että alueen kaavoitukseen palattaisiin vasta Vuoreksen rakentamisen jälkeen.

Mikäli kaupunki kuitenkin päätyy nopeamman rakentamisen kannalle, vaihtoehto C on paras. Vaihtoehtoon on kuitenkin tehtävä rajausmuutoksia ns. Hervantajärven pohjoisrannalla: läntisin pientalovaltainen asuntoalue (AP) virkistysalueeksi ja kerrostalovaltainen asuntoalue (AK) pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi. Perusteina ulkoilukäyttö ja kerrostalojen näkyminen järvelle ja vastarannalle.

Lisäksi tulee suosia riittävän suuria, noin 1000 m²:n omakotitontteja.

Nykyiset rantatontit on muutettava omakotitonteiksi, tai ainakin niille on varustettava olemassa olevien rakennusoikeuksien suuruinen pysyvä rakennusoikeus. Perusteluina tälle:

- Suunniteltu asukasmäärä muuttaa oleellisesti Hervantajärven luonnetta, eikä se olisi missään tapauksessa enää sellainen erämainen järvi, jonka rantaan aikoinaan ihmiset rakensivat mökkinsä.
- Kaupungin on käytettävä todella paljon rahaa, jos se haluaa jossakin vaiheessa haltuunsa nykyiset virkistyskäytössä olevat tontit. Vapaa-ajan asunnot ovat mukavan lähellä kaupunkia. Vapaa-aikaa halutaan viettää järven rannalla. Rantapaikkojen omistajat ovat Tampereen kaupungin asukkaita siinä kuin hervantalaisetkin, eikä heitä tule talloa jalkoihin yksioikoisella yhteisön etu voittaa yksilön edun ajattelulla. Mökkiläisetkin muodostavat oman yhteisönsä.
- Tampereen kaupungilla on omistuksessaan 2/3 Hervantajärven pohjoisrannasta. Sen pitää riittää hyvin virkistyskäyttöön. Kaupunki voi omilla toimenpiteillään edesauttaa rantojen käyttöä. Esimerkkinä mielipiteen esittäjä mainitsee uimarannan länsipuolella olevan venerannan, jota ei välttämättä tarvittaisi nykyisen suuruisena.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on osittain vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Hervantajärven pohjoisrannan talojen korkeutta tutkitaan kaavaehdotusta laadittaessa. Ehdotuksessa tutkitaan alueiden rakentamistapaa (kerrostalot, pientalot). Tonttikokoihin palataan asemakaavoituksen yhteydessä.

2.2.12 Tampereen hervantalaiset ry

Mielipiteen sisältö:

Tampereen hervantalaiset ry on kerännyt nimilistan, joissa on saanut sanoa mielipiteensä asukasyhdistyksen ehdottamasta kolmesta vaihtoehdosta. Nimilistaan on tullut yhteensä 444 nimeä. Nimilistan saatteessa todetaan:

Hervantalaiset ovat saaneet äänestää Hervantajärven kaavaehdotuksista. Niitä oli kolme.

1 vain Ruskontien reunaan saa rakentaa	21 asukasta
2 alueen täyteen rakentaminen	0 asukasta
3 alue jätettävä virkistyskäyttöön	423 asukasta

Asia on täysin selvä. Yli 90% vastanneista ei halua minkäänlaista kaavoitusta alueelle. Kaavoituksesta kuulee jatkuvasti kielteistä palautetta. VAIN n. 5% vastanneista antaisi rakentaa VAIN Ruskontien varteen. Tämän pitäisi herättää päättäjät.

Kehotamme Tampereen kaupunkia käynnistämään uudelleen Hervantajärven yleiskaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnittelun osallisille, jolloin asukkailla on mahdollisuus lainmuokkaisesti osallistua kaavoituksen tavoitteiden asetteluun ja lähtökohtien arviointiin.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on enimmäkseen vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

Osayleiskaava-alueella on voimassa vahvistunut kantakaupungin yleiskaava, jonka mukaan alueelle voitaisiin asemakaavoittaa asuntoja noin 2000 asukkaalle. Vahvistuneiden asuntoalueiden lisäksi kantakaupungin yleiskaavassa alueella on selvitysalue Hervantajärven pohjoisrannalla ja ympäristöministeriön puutteellisten selvityksien vuoksi vahvistamatta jättämä alue, joka valtuuston hyväksymässä yleiskaavassa oli merkitty asuntoalueeksi. Osayleiskaava-alueen kaavallinen tilanne on siten toisenlainen verrattuna alueeseen, jossa ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Monet Hervantajärven osayleiskaavaan liittyvät tavoitteet onkin käsitelty jo kantakaupungin yleiskaavan käsittelyn yhteydessä. Hervantajärven osayleiskaavan laadintaa ohjaa myös vahvistunut Pirkanmaan 1. maakuntakaava, jossa osayleiskaava-alueelle on osoitettu taajamatoimintojen aluetta, selvitysalue ja virkistysalue.

2.2.13 Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ry., Luonto-Liiton Hämeen piiri ry

Juha Lehmusnotko ja Laura Hiekkala-Tiusanen, Johanna Stenberg ja Sari Puotiainen

Mielipiteen sisältö:

Yhdistykset esittävät ensisijaisesti kaava-alueen rauhoittamista kokonaan rakentamiselta. Toissijaisesti yhdistykset kannattavat luonnosvaihtoehtoa C tietyin muutoksin.

Yhdistykset esittävät kaava-alueen suojelua luontoarvoihin vedoten ja toteavat tehtyjen selvitysten antavan perusteita suojelulle. Mikäli alueelle päätetään rakentaa, on Makkarajärven

ympärille jätettävä riittävän leveä suojavyöhyke ja rakentaminen kavennettava Ruskontien varteen.

Yhdistykset esittävät, että kestävä kehitys on ekologisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyiden osalta huomioitu osayleiskaavatyön yhteydessä, mutta sosiaalisen kestävyiden tavoite (virkistyskäyttö ja kansalaisten mahdollisuus osallistua meneillään olevaan päätöksentekoon) ei ole täyttynyt ja on lain hengen vastainen. Kysymys siitä, miksi alue pitää rakentaa, saa uudelleen ja uudelleen vastauksen: ”koska suunnittelujaosto on niin päättänyt”.

Tampereen kokonaispinta-alasta on luonnonsuojelualueiden ja varausten osuus vain 0,4%, kun Oulussa ja Helsingissä vastaava luku on 4% ja Vantaalla jopa 6%.

Yhdistys myös esittää pelkonsa siitä, että alueen rakentamisen aloittaminen johtaa lisärakentamiseen myöhemmin, jolloin alueen biodiversiteetti vähittäin heikentyisi.

Nollavaihtoehdon poisjättämiselle ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ei ole perusteita. Erityisenä syynä nollavaihtoehdon puuttumiselle ei voi pitää sitä, että alueella on olemassa yleiskaava vuodelta 1998. Tämä sotii yva-lain henkeä vastaan. Eli emme voi hyväksyä 0-vaihtoehdon puuttumista nyt meneillään olevassa osayleiskaavavaihtoehtojen vaikutusten arvioinnissa.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on vastattu osittain jo aiemmin tässä raportissa, mm. perusteltu alueen rakentamisen syitä ja 0-vaihtoehdon valintaperusteita.

Osayleiskaavalla ratkaistaan alueen maankäyttö yleispiirteisesti. Siinä määritellään asuntorakentamiseen ja muuhun rakentamiseen käytettävät alueet ja tarvittavat virkistysalueet. Osayleiskaava on ohjeena myöhemmin laadittaville asemakaavoille. Asemakaavatyön lähtökohtana ei voi olla yleiskaavan vastainen rakentaminen.

0-vaihtoehdon valintaperusteet on kuvattu Tampereen hervantalaiset ry:n vastineessa.

2.2.14 Nimetön

(jätetty yleisötilaisuudessa 7.6.2007)

Mielipiteen sisältö:

Mielipiteen esittäjä pitää varteenotettavimpana vaihtoehtoa C, koska se on maankäytöltään keskitetyin eikä maankäyttö ulotu rannalle asti, jolloin rannat jäävät edelleenkin kaikkien hervantalaisten käyttöön. Vaihtoehtoa C tulisi kehittää siten, että ns. Hervantajärven pohjoisrannan maankäyttöä olisi muutettava kapeammaksi tai mieluummin asuntoaluemerkintä olisi otettava kokonaan pois. Makkarajärven suuntaan on jätettävä leveämpi rakentamaton vyöhyke.

Vaihtoehdon B rantarakentaminen on ehdottoman huono vaihtoehto.

Vastine ja toimenpiteet:

Mielipiteessä esitettyihin asioihin on vastattu jo aiemmin tässä raportissa.

3. KAUPUNGIN YKSIKÖIDEN LAUSUNNOT

3.1.1 Tampereen aluepelastuslaitos

Tampereen aluepelastuslaitoksen toimintavalmius kaavoitettavalle alueelle on riittävä suhteessa kaavavaihtoehdoissa esitetystä maankäytöstä aiheutuviin riskeihin. Kaavoitettavan alueen lähistöllä ei aluepelastuslaitoksen tiedon mukaan ole sellaista teollista tai muuta toimintaa, joka aiheuttaisi vaaraa alueelle.

Aluepelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa osayleiskaavaluonnosten suhteen.

3.1.2 Hyvinvointipalveluiden kehittämissyksikkö

Kerrostalorakentaminen on suunniteltu kiinteäksi osaksi jo olemassa olevaa Hervantaa. Arvioitu päivähoitoikäisten esitetty hoitopaikkatarve (60-80) ilmenee vasta silloin, kun koko alue on valmiiksi rakennettu ja kaikki 3000 uutta asukasta on uudella asuinalueella.

Hervannan kapasiteettia lisätään, Vuoreksen tilanne huomioiden. Etelä-Hervannassa avataan (avattu 1.1.2008) Peipposen 33 hoitopaikan päiväkoti Helapuiston päiväkodin läheisyydessä. Tämä jo osittain vastaa hoitopaikkatilanteen kokonaisuuteen.

Tilankäyttöä tehostetaan yhdessä perusopetuksen kanssa jo vuoden 2008 vuosisuunnitelmassa ja osa esioppilaista siirtyy koulun tiloihin. Siten päiväkoteihin saadaan uusia hoitopaikkoja 1-5 –vuotiaille.

Hervantaan kuljetetaan paljon lapsia erityisesti Tampereen koilliselta alueelta. Koillisen alueen Irjalan lisärakennus 2008 (50-60 hoitopaikkaa) ja Ojala-Lamminrahka suunnitelmat vaikuttavat siten, että Hervantaan kuljettaneiden määrän pitäisi vähentyä ja näin Hervannassa asuville saadaan lisää paikkoja.

Hyvinvointipalveluiden kehittämissyksikkö esittää, että Hervantajärvelle voisi varata kerrostalon alakertaan tila noin 30 lapselle (2 ryhmää) ja kaupunki voisi kilpailuttaa sinne yksityisen tuottajan. Kunnallisella palvelutuotannolla on Hervannassa jo riittävästi päivähoitopalveluita ja tilan käytön tehostaminen perusopetuksen kanssa on ensimmäisenä haasteena.

Vastine ja toimenpiteet:

Lausunnossa on konkreettisella tavalla esitetty, miten päivähoitopalveluiden riittävyttä Hervannassa pyritään turvaamaan. Osayleiskaavasuunnittelun edetessä keskustellaan vielä päivähoito- ja hoitopaikkatarpeesta Hervannan alueella.

Hervantajärven uuden alueen kannalta olisi kaikin puolin hyvä asia, mikäli alueelle saataisiin oma päiväkoti. Päiväkodin yhteyteen olisi mahdollista toteuttaa koko uutta asuinaluetta palvelevia toimintoja ja rakennuksella olisi siten merkitystä koko alueen identiteetille. Asemakaavoitusvaiheessa tutkitaan, miten tämä tavoite taloudelliset realiteetit huomioiden parhaiten saavutetaan.

Ojala-Lamminrahkan rakentamisen aikataulusta ei ole varmuutta, joten sen välillisiä vaikutuksia Hervannan palveluiden riittävyteen on toistaiseksi vaikea arvioida.

3.1.3 Hyvinvointipalvelut / Museopalvelut

Alueelta ei tunneta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita tai alueita. Rannan loma-asutus on kuitenkin syntynyt 1930-luvulta lähtien ja nivoutuu siten osaksi Tampereen kaupunkiseudun rantojen loma-asutuksen historiaa. Kaavan lähtöaineistosta puuttuu MRL 9 §:n mukainen rakennettua kulttuuriympäristöä koskeva perusselvitys, jonka pohjalta kaavan vaikutuksia rakennettuun ympäristöön voitaisiin luotettavasti arvioida. Museo katsoo, että kyseinen selvitys tulee laatia ennen kaavan eteenpäin viemistä kiinnittäen erityistä huomiota mahdollisesti säilyneeseen 1900-luvun alkupuolen loma-asutuksen synnyttämään rakennettuun ympäristöön.

Vastine ja toimenpiteet:

Asiaa selvitetään osayleiskaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä.

3.1.4 Pirkanmaan maakuntamuseo

Kaava-alueelta ei tunneta ennestään muinaismuistolailla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tampereen muinaisjäännostiedot perustuvat pääosin vuonna 1994 tehtyyn arkeologiseen perusinventointiin, jonka yhteydessä kyseistä kaava-alueita ei ollut mahdollista tarkastaa. Hervantajärven pohjoispuolelta, kaava-alueelta, on tehty museolle ilmoitus mahdollisesta kivirakenteesta. Edeltävistä syistä maakuntamuseo katsoo, että yleiskaavahankkeen yhteydessä alueella tulee tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukainen arkeologinen selvitys.

Vastine ja toimenpiteet:

Osayleiskaava-alueella on tehty Pirkanmaan maakuntamuseon edellyttämä arkeologinen selvitys syksyllä 2007. Selvityksessä alueelta ei löydetty arkeologisesti arvokkaita kohteita. Kivirakenne paljastui luonnonmuodostelmaksi.

3.1.5 Viranomaispalvelut / Ympäristöpalvelut

Melun ohjeavot ylittynevät (vuoden 2030 liikenneverkko ja liikennemäärät) Ruskontien läheisyydessä sekä asumiseen käytettävillä alueilla että virkistysalueilla. Ruskontien aiheuttaman liikennemelun torjunta edellyttää varautumista meluntorjuntatoimenpiteisiin. Meluntorjunnan kannalta on edullisinta, että suuret rakennusmassat sijoitetaan Ruskontien varteen, jolloin ne toimivat myös melusuojana alueen eteläisemmälle osalle. Asumisen kannalta paras vaihtoehto on siten C. Liikenteen päästöjen vaikutus ilmanlaatuun ja sitä kautta asumisolosuhteisiin ja virkistysalueiden laatuun on syytä selvittää.

On tärkeää, että virkistysalueille sijoitettavien viivytysaltaiden vaikutukset puronvarsien ja kosteikkojen vesitasapainoon ja sitä kautta kasvillisuuteen otetaan huomioon altaiden yksityiskohtaisessa sijoittelussa ja suunnittelussa. Hulevesiä on tarpeen viivyttää myös kiinteistökohtaisesti esimerkiksi painanteissa imeyttämällä. Viivytysaltille varatut alueet on tarpeen merkitä kaavakartalle ja sisällyttää kiinteistökohtaiset hulevesien imeytysvaatimukset kaavamerkintöihin. Hulevesien imeyttämismahdollisuudet tonteilla on otettava huomioon tonttien mitoituksessa.

Vesistökuormitus on suurinta rakentamisen aikana, joten alueelliset hulevesien käsittely- ja viivytysaltaat on tarpeen toteuttaa ennen muun rakentamisen aloittamista. Vesistön kannalta parhaat ovat vaihtoehdot A ja C, joissa rakentaminen sijoittuu etäälle rantavyöhykkeestä.

Ympäristökuormituksen ja luontoarvojen kannalta olemassa olevat kesäasunnot voidaan säilyttää nykyisessä käytössään RA-merkinnällä.

Kaikissa kolmessa vaihtoehdossa joitain luontoselvityksessä mainittuja luonnon kannalta arvokkaita kohteita tuhoutuu. Nämä kohteet on luokiteltu metsäluonnon muiksi arvokkaiksi kohteiksi ja eliölajistollisesti ne ovat melko tavanomaisia. Salmenkalliontien länsipuolella oleva lehdon ja puron muodostama kokonaisuus on otettava huomioon vesijärjestelyissä.

Vaihtoehto B on luonnon kannalta selkeästi epäedullisin. Vaihtoehdossa C virkistysalueiden käyttökelpoisuus säilyy hyvänä ja luontokokonaisuuksien säilyminen ehyenä on turvattu vaihtoehtoista parhaiten. Riittävät rakennetut puistoalueet (VLK) vähentävät luonnonmukaisina säilytettäville alueille kohdistuvaa kuormitusta.

Kaikissa vaihtoehdoissa voivat liito-oravan esiintymisalueet olla uhattuina. Lepakoiden osalta vaihtoehdon C AP-alueelle jää suuri osa lepakoille tärkeää metsäaluetta. Nämä kaksi eläinryhmää kuuluvat erityisesti suojeltavien lajien piiriin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikat on säilytettävä. Liito-oravien esiintymistilannetta on syytä alueella seurata jatkossakin.

Vaihtoehdoissa A ja C on tarkistettava läntisimmän maankäyttöalueen rajausta, koska ne vaarantavat alueellisesti uhanalaisen pussikämmekän esiintymän. Vaihtoehdoista huonoin on B, koska sen alle jää sekä pussikämmekän että rauhoitetun valkolehdokin esiintymiä.

Vaihtoehto C:n AP-alue uhkaa eräitä linnustollisesti arvokkaita alueita Salmenkalliontien länsipuolella. Arvokkaan linnuston säilyminen alueella on turvattava tarkistamalla AP-alueen rajausta.

Makkarajärven arvokasta ympäristöä on syytä tutkia mahdollisten suojelutarpeiden kannalta. Ympäristöstä on osoitettavissa alueita, jotka voidaan merkitä suojelua osoittavalla merkinnällä. Riittävän laajat suojelumerkinnöillä osoitetut alueet edesauttavat turvaamaan arvokkaiden kohteiden säilymisen.

Alueen länsiosaan on suunniteltu alikulkuyhteys Ruskontien ali. Sen tarkoituksena on toimia ekologisena käytävänä myös suuremmille nisäkkäille, kuten hirville ja peuroille. Alikulku korvaa Vuoreksen alueen kohdalla katkeavat ekologiset yhteydet. Siksi on erityisen tärkeää, että yhteys toteutetaan riittävän avoimena ja että yhteys Hervantajärven pohjoispuolisen alueen kautta Kangasalan suuntaan on esteetön. Esteetön kulku edellyttää vihervyöhykkeiden leveyden tarkistuksia Salinintien kohdalla (kaikki vaihtoehdot), Karjusaaren pohjoispuolella olevan lahdenpoukaman kohdalla (ve A ja C) sekä AP-alueiden välissä (ve B).

Vastine ja toimenpiteet:

Ruskontien melu otetaan huomioon osayleiskaavaehdotuksen ratkaisuihin.

Osayleiskaavaehdotukseen liittyvässä hulevesisuunnitelmassa ratkaistaan kaava-alueen hulevesien käsittelytavat ja huomioidaan suunnitelma kaavamääräyksissä ja aluerajauksissa. Hulevesien käsittely- ja viivytyslaitosten rakentaminen nähdään tärkeäksi ajoittaa tapahtuvaksi ennen kunnallistekniikan rakentamista.

Osayleiskaavaehdotus työstetään vaihtoehtoa C kehittämällä ja aluerajauksia tarkistamalla. Aluerajauksien tarkistamisessa otetaan huomioon kaavan vaikutukset virkistykseen, luontoon ja maisemaan. Erityistä huomiota kiinnitetään länsi-itäsuuntaiseen virkistysreittiin Vuorekses-

ta tämän alueen kautta Lempäälän ja Kangasalan metsäalueille sekä alueelta pohjoiseen kangasalan suuntaan. Reitit toimivat myös pienten ja keskisuurten eläinten kulkureitteinä.

4. VIRANOMAISTEN LAUSUNNOT

4.1.1 Hämeen tiepiiri

Tampereen kaupunkiseudun 2-kehätieyhteyden kehittämiselvityksen mukaan Tampereen kaupunkiseudulla on tarve varautua pitkällä aikavälillä 2-kehän ja siihen liittyvien tiejärjestelyjen toteuttamiselle sekä maankäytöllisin että liikenteellisin perustein. Kehittämiselvityksen mukaan lopputilanteessa Sääksjärven ja Hervannan välillä maantie 309 (Tampereen kaupungin alueella Ruskontie) varaudutaan parantamaan 2+2-kaistaisena pääosin valo-ohjatuin tasoliittymäin varustettuna seututienä. Hervannan valtaväylän ja Salmenkalliontien liittymä maantiellä 309 varaudutaan rakentamaan tavoitetilanteessa eritasoliittymäksi.

Hämeen tiepiiri ei ota kantaa maankäyttövaihtoehdon valintaan eri kaavaluonnosten välillä. Maankäyttövaihtoehdon valinnassa on kuitenkin syytä huomioida mm. kevyen liikenteen mahdollisimman sujuvien yhteyksien muodostuminen palvelujen suuntaan ja alueen maankäytön keskelle, liittymien toimivuus ja maantien 309 liikenteen aiheuttamat haitat maankäytölle.

Maantien 309 aluevaraussuunnitelmaa päivitetään. Päivityksessä otetaan huomioon maankäytön muutokset, muutokset liittymien sijaintiin, mahdollinen pikaraitiotievaraus ja muutokset mm. maantien alittaviin kevyen liikenteen- virkistysreitti- ja ekokäytäväyhteyksiin. Maantien 309 liikennealuevaraus alueeseen sisältyvän pikaraitiotien aluevarauksen kanssa on esitettävä osayleiskaavassa valmistumassa olevan selvityksen mukaisena.

Hervannan valtaväylän eritasoliittymän aluevaraus maantiellä 309 on esitettävä osayleiskaavassa vuonna 2003 tehdyn aluevaraussuunnitelman mukaisena. Osayleiskaavaluonnoksissa esitetty liittymän aluevaraus ei ole riittävän laaja maantien 309 eteläpuolella.

Alueiden suunnittelussa maantien 309 varrella on otettava huomioon liikenteen aiheuttamat haitat maankäytölle, mm. melu- ja muut päästöhaitat. Määriteltäessä liikenteen aiheuttamia haittoja on otettava huomioon maantien kehittämistavoitteet Tampereen kaupunkiseudun 2-kehätieyhteydeksi. Uuden maankäytön edellyttämien melusuojausten toteuttaminen kuuluu alueiden maankäytön toteuttajalle.

Alueiden kuivatus on hoidettava omalla maanteiden kuivatusjärjestelmästä irrallisella järjestelmällä. Alueiden rakentaminen ja kuivatus eivät saa vahingoittaa maanteiden kuivatusta ja rakenteita.

Osayleiskaavaluonnoksissa on esitetty sekä maantie 309 että kadut samalla aluevarausmerkinnällä, jolloin merkinnän selitys on oltava ”liikennealue”. Tällöin merkintä ei ota kantaa väylän hallinnolliseen luokkaan.

Vastine ja toimenpiteet:

Ruskontien aluevaraussuunnitelman päivityksen tulokset huomioidaan kaavan aluevarauksissa. Ruskontien aluevaraussuunnitelmassa 2003 liittymän toteuttamista oli tutkittu kahdella eri liittymätyyppillä (lohenpyrstöliittymä ja täysrombinen liittymä). Lohenpyrstöliittymävaihtoehto liittyi silloin käynnissä olleeseen kaavahankkeeseen, joka ei ole enää ajankohtainen. Liittymä voidaan toteuttaa täysrombisena liittymänä, joka on kokonaistaloudellisesti edullisin ja ympäristön kannalta paras ratkaisu. Siten liikennealueen aluevarausta ei ole tarpeen olennaisesti suurentaa luonnoksissa esitetystä.

Hervantajärven alueen kuivatus ei vaikuta Ruskontiehen. Asiaa tutkitaan hulevesisuunnitelmassa sekä jatkossa tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä.

4.1.2 Pirkanmaan Liitto

Valtioneuvoston vahvistamassa Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa osayleiskaava-alueen pohjois- ja luoteisosa on taajamatoimintojen aluetta (A) ja sen eteläpuolella on selvitysalue-merkintä (se). Muu osa osayleiskaava-alueesta on virkistysaluetta (V), joka jatkuu Suolijärven ja Särkijärven suuntaan ja osayleiskaava-alueen itäpuolelta viheryhteystarvemerkinä suuntautuu Kaukajärven alueelle ja Hervannan kanjonin murroslaaksoon. Osayleiskaava-alueen eteläkulmaan ulottuu valtakunnallisesti arvokkaan Viitastenperän kallioalueen (ge-022) raja-
us.

Ruskontien varsi liittyy laajaan Tampereen seudun 2-kehä kehittämiskäytävään (kk1), jota on tarkoitus hyödyntää liikenteellisesti edullisena laajenevan tutkimus- ja yritystoiminnan sijoitumisalueena.

Aluetta koskee maakuntakaavan yleismääräys, jonka mukaan taajamien ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja ne tulee osoittaa yksityiskohtaisessa kaavoituksessa virkistyskäyttöön.

Maakuntahallitus päätti esittää Tampereen kaupungille Hervantajärven osayleiskaavavaihtoehtoista seuraavaa:

Koska maakuntakaavassa osayleiskaava-alueelle on osoitettu monipuolista maankäyttöä (virkistysalueet, Hervantajärven luoteisrannan selvitysalue ja Ruskontien varren liikenteellisesti edullinen kehittämiskäytävä) on maankäytön periaatteiden yksityiskohtaisempi tarkastelu osayleiskaavalla perusteltua. Kaupunkiseudun kehityksen kannalta toimivan ja asukkaita hyvin palvelevan yhdyskuntarakenteellisen ratkaisun saavuttamiseksi on erityyppisten vaihtoehtojen tarkastelu tärkeää. Selvitysalueen osalta laaditut taustaselvitykset ovat perusteltuja, tarpeellisia ja kattavia.

Maakuntakaavan periaatteita toteuttavat parhaiten osayleiskaavavaihtoehdot C ja A. Vaihtoehto A mahdollistaa myös työpaikkatoimintojen (TP) alueen Ruskontien varteen ja vaihtoehto C:ssä virkistyskäyttöön jäävä alue muodostaa yhtenäisemmän laajan kokonaisuuden seudullisiin tarpeisiin. Edelleen C vaihtoehto on joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen kannalta edullisin.

Hervantajärven osayleiskaavasuunnittelun eteenpäin vientiä puolletaan ensisijaisesti vaihtoehtojen A tai C pohjalta.

Vastine ja toimenpiteet:

Osayleiskaavaehdotus työstetään vaihtoehtoa C kehittämällä ja aluerajauksia tarkistamalla. Maakuntakaavan yleismääräyksen mukaisesti osayleiskaava-alueen rannat jäävät siten pääsääntöisesti rakentamattomiksi ja säilyvät virkistyskäytössä. Virkistysalueyhteyttä Suolijärven ja Särkijärven suuntiin kehitetään. Viitastenperän kallioalue säilyy rakentamattomana. Tampereen seudun 2-kehän kehittämiskäytävän liikenteellisesti edullisen laajenevan tutkimus- ja yritystoiminnan alueita ei osoiteta osayleiskaava-alueelle, vaan kaava-alueen läheisyydessä tähän kysyntään vastaavat Ruskon työpaikka-alueen laajennus ja Vuoreksen työpaikka-alueet.

4.1.3 Pirkanmaan ympäristökeskus

Pirkanmaan ympäristökeskuksen lausunnon olennaisin sisältö on tiivistetty seuraaviin johtopäätöksiin: ”Ympäristökeskus pitää Hervantajärven aluetta merkittävänä Vuorekseen ja Hervantaan liittyvänä toimitila- ja palvelurakenteen alueena kehä II varressa. Aluevaraukset liittymän välittömässä läheisyydessä mahdollistaisivat lähipalvelujen rakentamisen ja vähentäisivät asiointiliikennettä alueen ulkopuolelle. Alueen seudullisesti merkittävä viher- ja virkistysvyöhyke tulee turvata kaavaratkaisussa vähintään 150-200 metrin levyisenä, jolloin se mahdollistaa myös luonnonarvokokonaisuuksien säilymisen. Hulevesien hallintaa tulee kiinnittää erityistä huomiota ja käsittelyjärjestelyt tulee sovittaa yhteen luonnonarvo- ja virkistyskäyttöintressin kanssa. Ympäristökeskus pitää jatkosuunnittelun pohjaksi rakenteeltaan parhaana vaihtoehtoa C. Tässä vaihtoehdossa on osoitettu selkeimmät vyöhykkeet rakentamiselle ja virkistyskäytölle, ja myös liikennejärjestelyt toimivat parhaiten mahdollistaen joukkoliikenteen tehokkaimman käytön. Kaavaratkaisua tulee kuitenkin edelleen kehittää ottaen huomioon alueen sijainti maakuntakaavan osoittamalla kehittämiskäytävällä sekä alueen seudullinen luonnonarvo- ja virkistyskäyttömerkitys.”

Seudullinen luode-kaakko –suuntainen virkistysaluevaraus Lahdesjärven-Särkijärven alueelta kohti Hervantajärven aluetta on osoitettu Vuoreksen osayleiskaavassa. Tämä asettaa lähtökohdan jatkaa vyöhykettä Hervantajärven alueen halki kohti Kaukajärven ja Kangasalan viheraluekokonaisuuksia.

Ympäristökeskus katsoo, että alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulisi ottaa tehtyä enemmän huomioon maakuntakaavan lähtökohdan alueen sijoittumisesta Hervannan ja Vuoreksen asunto- ja työpaikka-alueiden solmukohtaan kehittämiskäytävän alueelle. Kaavassa tulisi osoittaa asumiseen varattavien korttelialueiden lisäksi riittävät varaukset Vuoreskeskusta ja Hermiaa yhdistävälle toimitila- ja palvelurakentamiselle.

Ympäristökeskus pitää tärkeänä, että seudullisesti merkittävä virkistys- ja viheralue säilytetään kaavassa koko matkaltaan Hervantajärven pohjoispuolella riittävän leveänä ja yhtenäisenä aluevarauksena. Seudullisesti merkittävän viheryhteyden vähimmäisleveytenä ympäristökeskus esittää 150-200 metrin leveyttä. Hervantajärven ranta-alueen säilyminen virkistyskäytössä maakuntakaavan lähtökohdan mukaisesti on ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan tärkeää.

Alueen luonnonarvokysymys kulminoituu viheraluekokonaisuuden säilymiseen yhtenäisenä kaava-alueella ja sieltä edelleen ympäröiville viheralueille. Parhaiten viherkokonaisuuden säilymisen turvaa esitetyistä kolmesta luonnoksesta vaihtoehto C: siinä kuitenkin läntisin AP-alue ulottuu voimakkaasti tärkeimmän luonnonarvokokonaisuuden alueelle. Tämä vaihtoehto muuttaa myös eniten Makkarajärven luonnontilaisen kaltaista aluetta. Vihervyöhykkeitä tulee näillä kohdilla vahvistaa. Rakentamisalueita sijoitettaessa tulee ottaa huomioon tiukkaa suoje-lua vaativien lajien esiintyminen. Ympäristökeskus ei pidä kyseisenkaltaisten alueiden vaaraamista pääsääntöisesti rakentamiseen perusteltuna vaan katsoo, että ne tulee jättää luonnonmukaisiksi virkistysalueiksi ja turvata näin arvokkaan lajiston säilyminen alueella. Vaihtoehtojen A ja C kohdalla todettu ekologisen yhteyden soveltuvuus pienille ja keskisuurille eläimille ei turvaa esim. alueella runsaana kantana esiintyvien hirvien liikkumista, mikä voi aiheuttaa jatkossa mm. turvallisuusongelmia. Kaavassa tulee selvittää ja turvata alueen ekologiset yhteydet.

Kaavaan on lisättävä määräys, jonka mukaan asemakaavoituksen yhteydessä on laadittava erillinen hulevesien hallintaa koskeva suunnitelma ja määräys liikennealueilta tulevien vesien

puhdistamisesta. Ympäristökeskus katsoo, että hulevesien käsittelyalueet tulee osoittaa kaavaan aluevarauksina.

Eheän yhdyskuntarakenteen näkökulmasta olennaisia ovat liikenneverkoston tehokkuus ja hyvät joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen yhteydet. Liikennesuunnittelun kannalta paras on näistä lähtökohdista kaavaluonnos C. Liikennemäärien kasvaessa melu tulee ottaa huomioon alueen suunnittelussa ja selvittää osayleiskaavassa edellytykset suojata asuntoalueet melulta. Melualueet tulee osoittaa kaavassa merkinnöin.

Vastine ja toimenpiteet:

Työpaikka-alueen varauksesta Hervantajärven osayleiskaava-alueella luovutaan, koska alue olisi monien toimintojen kannalta liian pieni ja sijainniltaan irrallinen. Hervantajärven alueen läheisyydessä maakuntakaavassa esitettyä 2-kehän kehittämiskäytävän yritys- ja tutkimustoiminnan alueita on Ruskon työpaikka-alueella ja Vuoreksessa. Pirkanmaan Liitto ei lausunnossaan osayleiskaavaluonnoksista painottanut erityisesti työpaikka-alueen merkitystä Hervantajärven alueella.

Kaupungin nykyisen käsityksen mukaisesti Hervantajärven alueelle olisi mahdollista sijoittaa yksityinen, esimerkiksi kerrostalon yhteydessä toimiva päiväkotitoiminta. Kaupallisia palveluita alueelle syntyy parhaiten, mikäli alueen väestöpohja on riittävän suuri. Palvelukokonaisuutta selvitetään vielä osayleiskaavaehdotusta laadittaessa.

Osayleiskaavaehdotus työstetään vaihtoehtoa C kehittämällä ja aluerajauksia tarkistamalla. Aluerajauksien tarkistamisessa otetaan huomioon kaavan vaikutukset virkistykseen, luontoon ja maisemaan. Osayleiskaavaehdotuksen yhteydessä laaditaan myös hulevesisuunnitelma, jonka tulokset huomioidaan kaavassa. Asuntoalueiden suojaamista melulta tutkitaan kaavaehdotuksen laadinnan yhteydessä tarkemmin ja huomioidaan melu tarpeen mukaan kaavamääräyksissä.

Virkistysyhteyksiä on kuvattu mm. ympäristöpalvelujen lausunnon vastineessa. Seudullisen virkistysyhteyden riittävä leveys selvitetään.